

RAD NA RAČUNALU NIJE POSAO S POSEBNIM UVJETIMA RADA

Zbog neprincipijelne upotrebe "instituta poslova s posebnim uvjetima rada" kao mjerila za neke beneficije radnika (visina plaće, broj dana odmora i sl.), neke tvrtke su pri izradi procjene opasnosti za radna mjesta s računalom tražile da se takva radna mjesta ne smatraju poslovima s posebnim uvjetima rada. Iako se tu radi o pogrešnoj upotrebi navedenog instituta (poslovi s posebnim uvjetima rada nisu identični poslovima s otežanim uvjetima rada koji se pak utvrđuju tzv. analitičkom procjenom radnih mjesta), ZIRS d.d. je zatražio tumačenje od Odjela zaštite na radu Uprave za rad i tržište rada pri Ministarstvu gospodarstva, rada i poduzetništva. Njihovo tumačenje, koje je obvezno, navodimo u cijelosti, citat:

"1. Zakon o zaštiti na radu (N.N., br. 59/96., 94/96., 114/03., 100/04. i 86/08.), u članku 34. stavku 1. definira poslove s posebnim uvjetima rada kao poslove koje mogu obavljati samo radnici koji osim općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa ispunjavaju i posebne uvjete glede dobi života, spola, stručnih sposobnosti, zdravstvenoga, tjelesnog ili psihičkog stanja (u daljnjem tekstu: zdravstveno stanje) te psihofizioloških i psihičkih sposobnosti (u daljnjem tekstu: psihička sposobnost).

Rad s računalom ne zahtijeva ispunjenje niti jednog od propisanih uvjeta osim preventiv-

nog pregleda očiju prema članku 10. Pravilnika o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom (N.N., br. 69/05.):

- *prije početka zapošljavanja na radnom mjestu s računalom,*
- *najmanje svake dvije godine za radnike koji koriste korekcijska pomagala,*
- *na zahtjev radnika, zbog tegoba koje bi mogle biti posljedica rada s računalom, tj. sa zaslonom.*

Nisu propisana nikakva ograničenja kvalitete vida za rad s računalom, niti su uvjet za zasnivanje radnog odnosa, odnosno raspoređivanje na mjesto rada s računalom.

Nadalje, Zakon o zaštiti na radu u članku 34. stavku 3. ne dozvoljava obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada na izdvojenim mjestima rada (prema Zakonu o radu to je rad kod kuće radnika ili drugi prostor koji nije prostor poslodavca) što je jedna od prednosti i kvaliteta rada s računalom.

Ako bi rad s računalom bio posao s posebnim uvjetima rada, znatno bi se suzio prostor prekvalifikacije velikog broja radnika s umanjenim radnim sposobnostima ili invaliditetom, jer takve osobe prema Zakonu o zaštiti na radu i Pravilniku o poslovima s posebnim

uvjetima rada (N.N., br. 5/84.) ne mogu raditi na poslovima s posebnim uvjetima rada...

Dostaviti

- 1. Naslovnik*
- 2. Državni inspektorat, Služba nadzora u području rada i zaštite na radu, Zagreb, Ulica grada Vukovara 78 (završen citat)."*

Dakle, rad na računalu nema status posla s posebnim uvjetima rada.

Posljedice te odluke mogu biti značajne za poslodavce. Naime, Plan i program mjera spe-

cifične zdravstvene zaštite radnika (N.N., br. 122/07.) predvidio je prethodnu i periodičku provjeru zdravstvenog stanja radnika koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada pa tako i na računalu, i to na teret Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu. Ovu odluku Zavod će preispitati i upitno je daljnje financiranje ovog pregleda u 2009. godini.

Takva eventualna odluka dovela bi u pitanje načela na kojima se osniva zdravstveno osiguranje zaštite zdravlja na radu kao i svrhovitost navedenih pregleda. Kako će izgledati praksa vidjet će se u 2009. godini i, ovisno o njoj, uslijedit će reakcije.

*Krešimir Telebec, prof. psih.
ZIRS d.o.o., Zagreb*